

2012

Archeo Rapport 14 Hamme – De Bunt

DE SMAELE B.

PIETERS H.

ARCHEO RAPPORT 14

Archeologisch
proefsleuvenonderzoek
op de site De Bunt
te Hamme (Oost-
Vlaanderen).

DE SMAELE B., PIETERS H.

Colofon

Opdrachtgever	Ghent Dredging NV (eigenaar gronden: WenZ)
Project	Hamme-De Bunt (HAM-DBU)
Vergunningsnummer	2012/089
Vergunningshouder	Bart De Smaele
Ons kenmerk	3/1/2012/12002/2
Auteurs	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters
Redactie	Bart De Smaele
Kaarten & plannen	H. Pieters, B. De Smaele (©NGI/GIS Vlaanderen)
Foto's & tekeningen	Bart De Smaele, Hadewijch Pieters
ISBN	/

© aDeDe , april 2012

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van aDeDe.

Inhoudsopgave

1	Algemene informatie	4
2	Onderzoeksmethode	5
3	Topografie en bodemopbouw	8
4	Sporen en structuren	13
5	Conclusie en aanbevelingen	19
6	Bibliografie	21
7	Lijst van afbeeldingen	22
8	Lijst van bijlagen	23

1 Algemene informatie

Van 12 tot 27 maart 2012 werd door aDeDe bvba in opdracht van Ghent Dredging een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op de terreinen tussen de Durme en Bunt te Hamme (Oost-Vlaanderen). De gronden, die gekend staan als “De Bunt”, zijn eigendom van Waterwegen en Zeekanaal (met dank aan Dirk Buyle, WenZ, voor de vlotte samenwerking) en staan kadastraal gekend als Afdeling 2, Sectie B, perceelnummers 539, 540a, 540b, 542, 546, 554, 555 (allen partim), 556a, 556/02a, 557b, 557a, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 564/02, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575a, 575b en 576 (zie kadasterkaart A4 in bijlage).

Dit onderzoek kadert in het plan voor de ontpoldering van de site (binnen het herziene Sigma-plan), waarbij de bestaande dijk (Driegoten) langs de Durme zal worden doorgebroken en het gebied seizoenaal zal overstromen. De kracht van het water houdt een impact op de bodem in, alsook de werken voor de aanleg van een nieuwe dijk, waarvoor het bestaande maaiveld met 50 cm zal worden verlaagd. Deze ingrepen en dus inherent de vernietiging van het volledige bodemarchief waren de motivatie voor het uitvoeren van een vooronderzoek, waarbij het waarderen van de aanwezige resten centraal stond.

Het terrein, dat een oppervlakte van 12 hectare beslaat, was voor de aanvang der werken voornamelijk in gebruik als grasland en bos. Het gebied wordt in het noorden begrensd door een dijk (Driegoten), in het westen door de straat Bunt, in het zuiden door een oude getijdengeul (de “Guyl”) en in het oosten door een persleiding van zuurstof naar Elversele (deelgem. van Temse). Een verharde buurtweg (Tielrodeveerwegel), die ook dienst deed als wandelroute, sneed het terrein in twee en verbond de straat Bunt met een weg naar het veerpont ten noorden van de bestaande dijk. Een aantal percelen was bebost en had een recreatieve functie, te koppelen aan de visvijvers die in het hele gebied aangelegd zijn. Dit resulteerde in kleine koterij, die samen met de bebossing en alle afsluitingen voor de aanvang van de werken door de opdrachtgever is verwijderd, conform bestek. Dit zorgde voor een volledig vrijgemaakt en goed afgebakend terrein, waarin enkel afwateringsgreppels en visvijvers een obstakel voor het onderzoek vormden.

Voor een overzicht van de historiek van het gebied wordt verwezen naar het uitvoerige paleolandschappelijk onderzoek (Bogemans et al., 2009) door het Agentschap Onroerend Erfgoed (voormalige VIOE).

2 Onderzoeksmethode

Doel van het onderzoek was het inventariseren en waarderen van archeologische resten die mogelijk door de geplande werken zouden worden verstoord. Hierbij stonden zes wetenschappelijke vragen centraal, zoals vermeld in de Bijzondere Voorschriften. Deze vragen worden verder in de tekst beantwoord.

1. Zijn er sporen aanwezig ?
2. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen ?
3. Hoe is de bewaringstoestand en de leesbaarheid van de sporen ?
4. Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren ?
5. Behoren de sporen tot één of meerdere periodes ?
6. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij eventueel vervolgonderzoek ?

De methode van het onderzoek was met een goede spreiding over het terrein door middel van parallelle proefsleuven ten minste 10% van het bodemarchief te evalueren. Een bijkomende 2% kon worden onderzocht door middel van kijkvensters en/of dwarssleuven. Deze methode werd over het hele terrein toegepast, waarbij de ligging en oriëntatie aangepast werd naargelang de situatie van het terrein. Waar nodig werden sleuven onderbroken voor perceelsgreppels, vijvers, enz. Kijkvensters werden aangelegd ter hoogte van sporenclusters of geïsoleerde sporen, teneinde eventuele structuren te evalueren.

In totaal werd dus een oppervlakte van 14.350 m² onderzocht (totale oppervlakte 112.208 m², ten opzichte van een *beschikbare* oppervlakte van 108.290 m²), aangevuld met 241 m² aan kijkvensters. Het veldteam bestond uit Bart De Smaele (archeoloog-projectleider) en Hadewijch Pieters (archeoloog/topograaf). De grondwerken werden uitgevoerd door aDeDe bvba.

Voor de aanleg van de sleuven werd gebruik gemaakt van een rupsenkraan met platte bak van 2,10m breed. De sleuven werden op het terrein uitgezet met een tussenafstand van 15m. De toplaag werd aldus machinaal verwijderd en in de zones waar venige pakketten (zie verder) of verbruinde lagen aanwezig waren en in deze niveaus geen sporen werden aangetroffen, werd na het aanleggen van een eerste vlak direct een dieper vlak aangelegd. De sleuven werden doorlopend genummerd in de volgorde waarin ze aangelegd werden. De aangetroffen sporen werden één voor één opgeschaafd met de schop, duidelijk zichtbaar gemaakt, afgelijnd en doorlopend genummerd. Tijdens het onderzoek werden 34 relevante profielkolommen aangelegd en geregistreerd.

De aangetroffen sporen werden meteen na het opschonen gefotografeerd. Er werd uitsluitend digitaal gefotografeerd. De proefsleuven en de sporen werden in het vlak digitaal ingemeten met een

GPS/*total station* en naar Lambert 72-coördinaten gerefereerd. Archeologische vondsten die bij het opschaven of het couperen aangetroffen waren, werden onmiddellijk verzameld en van een identificatiekaart voorzien. De determinatie van het aardewerk gebeurde in samenspraak met Robby Vervoort (aDeDe bvba).

Elk spoor werd in een inventaris opgenomen waarin de afmetingen, kleur, bodemtextuur, inclusies, mogelijke genese, enz. werden geregistreerd.

Een ruime selectie van de sporen werd tenslotte gecoupeerd, teneinde een bodemprofiel te kunnen documenteren en vooral deze te kunnen identificeren als antropogeen of natuurlijk van aard. Deze evaluerende coupes zijn onmisbaar bij een goede evaluatie van het terrein en de daarin aanwezige sporen en structuren.

Sfeerbeeld tijdens de aanleg van de proefsleuven, foto genomen in noordelijke richting.

3 Topografie en bodemopbouw

Het terrein, dat deel uitmaakt van de Noubroekse polder, was bij aanvang van de werken grotendeels vlak, waarbij echter zichtbaar was dat het terrein in westelijke richting iets hoger gelegen was. De visvijers, vermoedelijk de restanten van 'welen', die teruggaan tot de 18^e eeuw (Bogemans et al. 2009, p. 21), vormden de voornaamste laagtes op het terrein. Enkel in het zuidwestelijke gedeelte van het onderzoeksgebied waren twee restanten van bolle akkerlichamen zichtbaar (percelen 573 en 572).

Figuur 1: bolle akkerlichamen in het zuidoostelijke gedeelte van het terrein.

Het lijkt er op dat de situatie van de topografie sinds de 18^e eeuw weinig is veranderd en de oorspronkelijke topografie door inpoldering en landbouw is teniet gedaan.

De bodemopbouw echter verschilt wezenlijk in het noordelijke en zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied, grosso modo met de Tielrodeveerwegel als grens. Ten noorden ervan werd het pleistocene zand en kleiig zand afgedekt door een donkergrijs tot donkerbruin kleiig pakket van ± 40 cm dik. Hierboven werd een verstoorde bovenlaag van ± 25 cm aangetroffen. Het valt echter op dat het kleiige pakket in het uiterste noordelijke gedeelte van het onderzoeksgebied een oudere, gedeeltelijk gepodzoliseerde bodem afdekt, maar deze laag in het centrale gedeelte van het onderzoeksgebied ontbreekt. De overgang tussen de kleiige afdekkende pakketten en de pleistocene zanden is heel scherp en heel kunstmatig. Dit doet vermoeden dat er centraal in het

onderzoeksgebied een zandige NO-ZW gerichte opduiking aanwezig was, omgeven door lagere, natte gronden in de richting van de Durme. Het valt ook op dat de Tielrodeveerwegel dezelfde oriëntatie heeft en deze zich op de rand van deze opduiking met de lager gelegen gronden bevindt.

Figuur 2: profielkolom met een scherpe begrenzing tussen de kleiige afdekkende laag en de pleistocene zanden.

Figuur 3: profielkolom met een gepodzoliseerde bodem, afgedekt door een kleiig pakket.

Het is echter ook opvallend dat op de zandige opduiking, die aan drie zijden over een lager gelegen moerassig gebied uitkijkt, nagenoeg geen sporen aanwezig zijn (zie verder). Er is voornamelijk sprake van boomvallen van verschillende aard, natuurlijke sporen, kuilen en greppels die ingegraven zijn vanuit het kleiige afdekkende pakket. Voor de afwezigheid van sporen van menselijke activiteit, zoals nederzettingssporen, kunnen verschillende oorzaken gezocht worden. De bodemopbouw geeft twee mogelijke hypothesen waarom de sporen (indien deze echter al aanwezig waren) verdwenen zijn.

Een eerste mogelijkheid is dat deze door latere landbouwactiviteiten zijn afgeploegd of vergraven. Dergelijke activiteiten, zoals diepploegen of het nivelleren van het terrein, zijn meestal de oorzaak van de afwezigheid van sporen. Het kleiig pakket dat op het hele onderzoeksgebied aanwezig is spreekt dit echter tegen en wijst er op dat de naakte pleistocene zanden door deze kleiige pakketten zijn afgedekt. Het landgebruik op de site wijst eveneens niet op diepploegen of dergelijke zware landbouw, maar eerder op grasland, hooiland en ander extensief gebruik van de bodem. De hoogste gedeelten van het terrein moeten dus van hun oorspronkelijk bodemprofiel ontdaan zijn, nog voor het kleiig pakket ontstaan is. Dit doet eerder vermoedens rijzen in de richting van erosie door water of wind. Erosie impliceert dat het materiaal ergens elders is afgezet en hiervoor zijn ook aanwijzingen

aangetroffen, die wijzen op een afzetting van zand in zuidelijke en zuidoostelijke richting. In het oostelijke en zuidoostelijke gedeelte van het terrein werd immers een ven (spoor 61, cf. infra) aangetroffen, dat ook in de boorcampagne is herkend. Dit ven, dat door middel van ¹⁴C-datering (Bogemans et al., 2009, p. 13) in de late bronstijd tot vroege ijzertijd gedateerd is, wordt afgedekt door een dun pakket grijze tot bruingrijze klei, waarin restanten van schelpen voorkomen. Met het blote oog waren de restanten van kleine posthorenslakken zichtbaar. Dit pakket en de slakken wijzen op een periode van stilstaand water of een periode waarbij een venige zone (ev. door vernatting) permanent onder water komt te staan. In de diepste gedeelten van dit ven was in het centrale en oostelijke gedeelte een dik zandig pakket zichtbaar, dat het ven en de klei integraal bedekte. In het oostelijke gedeelte ging het om fijne zanden, maar meer zuidelijk werd de kleiige fractie dominanter en in het zuidelijke gedeelte van het terrein bestond het pakket integraal uit een grijs-gele klei met een zandige fractie. Aangezien de zandige fractie zwaarder is dan de kleiige fractie wijst dit er op dat de afzetting *grosso modo* van noord naar zuid is gebeurd en de afzetting als het ware ‘vertraagt’ in zuidelijke richting. In dit pakket werd nauwelijks archeologisch materiaal aangetroffen. In één enkel geval (proefsleuf 46) ging het om een klein fragment baksteen zonder diagnostische eigenschappen. In proefsleuf 3 werd uit de overgang van deze zandige laag naar het afdekkende kleipakket (zie verder) een zwaar verweerd randfragment grijs aardewerk aangetroffen, mogelijk afkomstig van een voorraadpot.

De afzetting van zand en kleiig zand wijst tevens op een éénmalige en vrij abrupte gebeurtenis, die het landschap van de Bunt ingrijpend heeft veranderd en mogelijk de zandige rug heeft afgetopt. De vraag is natuurlijk welke gebeurtenis, jonger dan het pakketje veen, verantwoordelijk kan gesteld worden voor deze erosie en afzetting.

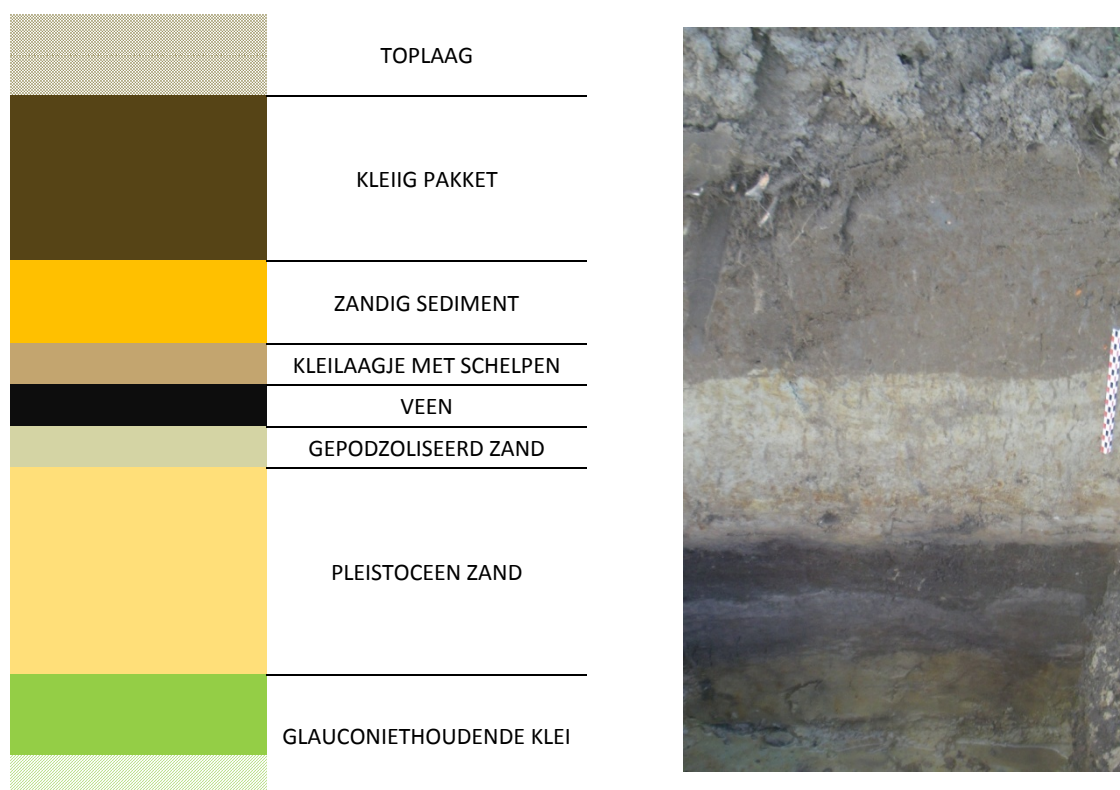
Een mogelijke oorzaak is de doorbraak van de Schelde in de eerste helft van de 13^e eeuw, die de aanzet is geweest voor het grootschalig aanpassen, bedijken en inpolderen van het gebied (Bogemans et al., 2009, p. 10). Een dergelijke overstroming kan voldoende waterkracht en debiet opwekken om het zand en materiaal te verplaatsen.

Het pakket bruingrijs kleiig zand dat boven deze afzettingen is ontstaan en overal binnen het onderzoeksgebied aanwezig is, kan verbonden worden aan het seizoenaal blank zetten van de polder, door middel van gestructureerde greppelsystemen. De homogeniteit van dit pakket wijst er op dat het ook regelmatig bewerkt en omgezet werd. Indien de ‘welen’ inderdaad teruggaan tot de 18^e eeuw, is het aannemelijk dat de kleiige pakketten hoofdzakelijk tussen de 13e en 18e eeuw ontstaan zijn, aangezien de rand van vijver 2 (zie kadasterkaart in bijlage) in het vlak werd aangetroffen en deze het kleiige pakket volledig vergraaft. In dit pakket werden slechts enkele fragmenten aardewerk en kleine baksteenfragmenten aangetroffen. Het aardewerk betreft één wandfragment industrieel wit aardewerk van het merk Boch-La Louvière (medio 20e eeuw) en twee

wandfragmenten industrieel wit aardewerk zonder versiering, te dateren in de 20e eeuw. Alle drie de fragmenten bevonden zich slechts op een diepte van 30 cm onder het huidige maaiveld en zijn vermoedelijk door recente landbouwactiviteiten in de bodem terechtgekomen.

Tenslotte werd middels een boring met Edelmansboor onder het veen en de pleistocene zanden gezocht naar oudere veenpakketten of andere bodemkundige fenomenen. Op een diepte van ± 50 cm tot 1,20 m werd een pakket glauconiethoudend kleiig zand tot klei aangetroffen. De volledige dikte van dit pakket kon met een manuele boring niet worden vastgesteld.

Figuur 4: geschematiseerde weergave van de bodemopbouw ter hoogte van het veen en de profielkolom op terrein.

4 Sporen en structuren

Het onderzoek heeft al bij al heel weinig sporen opgeleverd en heeft blijk gegeven van een heel lage sporendensiteit. Verspreid over het hele terrein werden in totaal 70 sporen vastgesteld, waaronder 24 met zekerheid van natuurlijke aard en één als spoor genummerde losse vondst silex. De meeste sporen, voornamelijk greppels, bevonden zich ten noorden van de Tielrodeveerwegel. De redenen voor de heel lage sporendichtheid ten zuiden van de Tielrodeveerwegel zijn vermoedelijk landschappelijk te verklaren (zie verder).

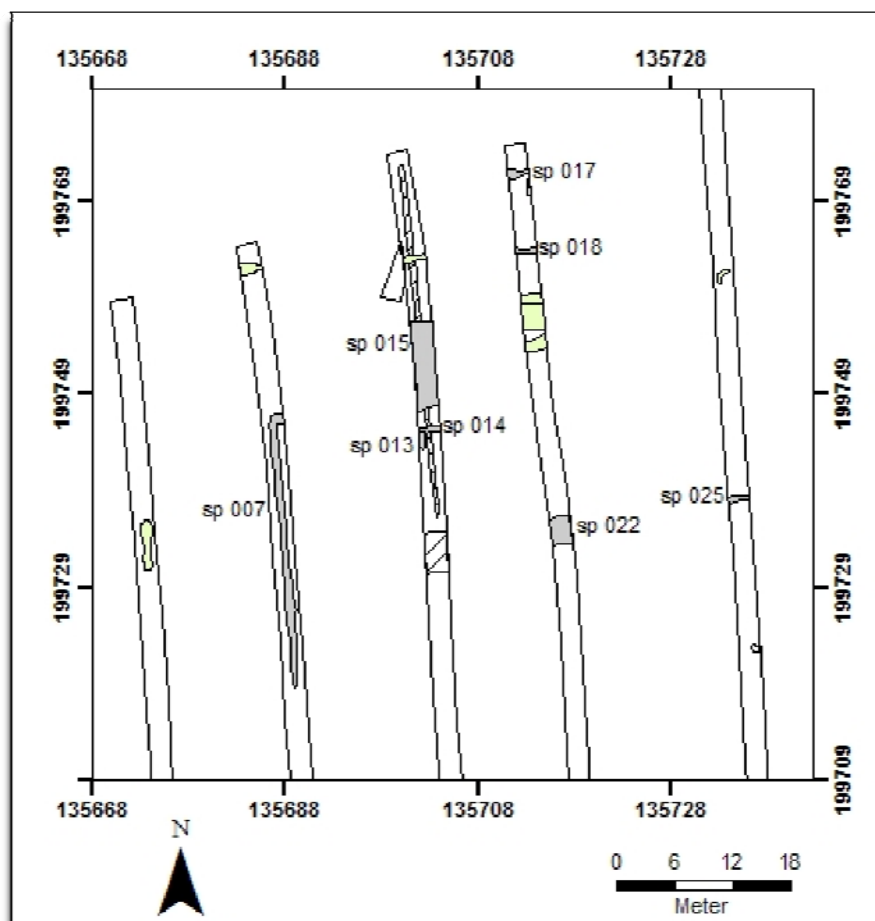
De meeste sporen die in deze noordelijke zone werden aangetroffen bleken van natuurlijke aard te zijn. Het gaat voornamelijk om greppels die bij uitbreiding van de sleuf windvallen bleken te zijn, of gepodzoliseerde sporen die in eerste instantie als kuil werden beschouwd, maar bij uitbreiding van de sleuf deel van een windval bleken te zijn.

Er kan gewag gemaakt worden van een losse vondst silex, één greppel waarin aardewerk werd aangetroffen en drie sporen met een houtskoolrijke vulling.

De losse vondst silex (Sp 009) werd aangetroffen bij het opschaven van het vlak en het gaat om een fragment uit zijn oorspronkelijke context. Het betreft een niet-geretoucheerde kling van 44 mm lang en 12 mm breed in een lichtgrijze silex van goede kwaliteit. Op het dorsale vlak en op de slagpunt is een lichtbruine patina zichtbaar, die doet denken aan een windglans.

In spoor 005 werd een randfragment roodgeglazuurd aardewerk en een wandfragment bouwkeramiek, vermoedelijk van een dakpan, aangetroffen. Spoor 5 was in het vlak zichtbaar als een lineair spoor, maar aangezien er in de parallelle sleuven geen sporen mee in verband konden worden gebracht, blijft de interpretatie als greppel onder voorbehoud.

In spoor 007 werd een klein en sterk verweerd randfragment grijs aardewerk aangetroffen, waar geen potvorm kon aan toegewezen worden. Spoor 007 is een in het vlak vaag leesbare greppel, die zich manifesteerde als een zandig grijs spoor met een N-Z oriëntatie. De greppel maakt een hoek van 90° in oostelijke richting en in de parallelle sleuf mondt deze greppel uit in een ondiepe depressie. Het aardewerk werd in deze depressie aangetroffen. In zuidelijke en oostelijke richting konden verder geen sporen aangetroffen worden die aan greppel 007 konden worden verbonden. Het valt ook op deze greppel, net als het overgrote deel van andere aangetroffen greppels, dezelfde oriëntatie en axialiteit vertoont als de greppels die heden het gebied dooraderen. Het doet dus ook vermoeden dat greppel 007 ten vroegste in de late middeleeuwen kan geplaatst worden.

Figuur 5: detailplan met sporen 007 en 013 tot 015.

In spoor 060 werd een randfragment van een hengselpot aangetroffen. Deze potvorm komt ten vroegste voor vanaf het midden van de 15^e eeuw (De Groote, 2008, p. 165). Spoor 60 is een greppel die in verschillende sleuven kon worden gevolgd en op basis van de bruine kleige vulling en het aardewerk kan gesteld worden dat het om een afwaterings- of perceelsgreppel gaat. De vulling is heel gelijkaardig aan de vulling van de recent dichtgeslibde perceelsgreppel tussen percelen 559 en 560.

In spoor 065 werden drie fragmenten aardewerk aangetroffen. Het betreft een sterk verweerd randfragment grijs aardewerk, waar geen potvorm aan kon toegewezen worden, een wandfragment groengeglazuurd aardewerk en een fragment van een oor in roodgeglazuurd aardewerk. Dit plaatst spoor 065 met enige voorzichtigheid vanaf de 15^e eeuw. Spoor 65 is een vrij onregelmatig gevormde zink in het vlak die verder niet aan andere sporen gelinkt kon worden.

Verspreid in het noordelijke gedeelte van het onderzoeksgebied werden 4 sporen (sporen 27, 45, 51 en 54) aangetroffen met een afgerond rechthoekige vorm en een houtskoolrijke vulling. Spoor 54 had een vergelijkbare vulling, maar was vrij onregelmatig van vorm (dit kan te verklaren zijn door de ondiepte van het spoor).

In eerste instantie werd de mogelijkheid dat het om crematiegraven ging als werkhypothese aangenomen. Bij het afgraven en opschaven van de sporen werd echter geen enkele keer verbrand bot, aardewerk of metaal aangetroffen. De insteek van sporen 51 en 54 bevonden zich echter ook in het afdekkende kleilig pakket, dat ten vroegste in de late middeleeuwen kan geplaatst worden. Sporen 51, 54 en 27 bleken ook slechts enkele centimeters diep bewaard (na opschaven). Spoor 45 werd ter evaluatie gecoupeerd en het bleek te gaan om een houtskoolrijke kuil met vlakke bodem, waarin verder geen archeologisch materiaal werd aangetroffen. Deze drie houtskoolrijke sporen, die niet in een cluster maar verspreid op het terrein aanwezig waren, kunnen eventueel gedetermineerd worden als houtskoolmeilers, ten vroegste uit de late middeleeuwen. Het kleinschalig produceren van houtskool kan gekaderd worden in het winnen van hakhout op de site (Bogemans et al., 2009, p. 27).

Het voornaamste argument tegen de determinatie als houtskoolmeilers is dat er geen sporen van verhitting van de bodem zijn aangetroffen. In een kleilige bodem of zelfs een zandige bodem met een kleilige fractie, zou bij de temperatuur die een dergelijk vuur opwekt, de bodem rond en onder het spoor oranje-rood verkleuren. De determinatie van deze sporen blijft dus onduidelijk.

Figuur 6: de coupe op spoor 45.

In het noorden van het onderzoeksgebied, dicht tegen de dijk aan, werden in proefsleuf 11 sporen van zogenaamde esgreppels aangetroffen. Deze greppels komen hoofdzakelijk in poldergebieden voor ter verbetering van de grond, om deze aldus bewerkbaar te maken (De Smaele et al., 2010). De insteek van de esgreppels te Hamme bevond zich in het kleiige afdekkende pakket en aangezien deze ‘in batterij’ tegen elkaar aangelegd waren verstoorden ze de natuurlijke bodem volledig. In de vulling van de esgreppels werden vijf fragmenten aardewerk en twee niet-diagnostische fragmenten baksteen aangetroffen. Het aardewerk betreft een fragment van een oor in groengeglazuurd aardewerk, een fragment van een oor van een kan in Langerwehe-steengoed, een wandfragment groengeglazuurd aardewerk, een randfragment roodgeglazuurd aardewerk (mogelijk ook van een kan) en een steelfragment van een kleipijp. Deze context kan ten vroegste in de 17e eeuw geplaatst worden.

Figuur 7: zogenaamde ‘esgreppels’ in het bodemprofiel.

Ten zuiden van de Tielrodeveerwegel werden slechts enkele greppels en één kuil aangetroffen. Greppel 66 tekende zich af als een spoor met een zandige opvulling en een scherp contrast tegenover de venige bodem door dewelke de insteek van de greppel was ingegraven. Greppel 68

bevond zich verder naar het zuiden en kon slechts in één proefsleuf en een kijkvenster gevolgd worden. Vermoedelijk was deze greppel slechts ondiep bewaard. De insteek van greppel 68 doorsneed zowel het zandige pakket, als het onderliggende kleiige pakketje en de natuurlijke bodem. De opvulling van greppel 68 bestond uit een grijs kleibandje en bruingrijze kleiige pakketten die kunnen verbonden worden aan het seizoenaal bewateren van het gebied. Greppel 68 kan dus ten vroegste in de late middeleeuwen gedateerd worden.

Kuil 69 tekende zich in het vlak af als een duidelijk aflijnbaar afgerond rechthoekig spoor op het hogere gedeelte van het terrein, net bezuiden de Tielrodeveerwegel. De lichtgrijze, vlekkerige vulling, dooraderd met half afgestorven plantenwortels, was goed leesbaar in contrast met het pleistocene zand. In de coupe bleek het te gaan om een ondiepe kuil met een vrij vlakke bodem, maar aangezien geen aardewerk in deze kuil aanwezig was, kon geen datering toegewezen worden.

Zoals reeds vermeld waren op percelen 573 en 572 in het zuidwestelijke gedeelte van het onderzoeksgebied bij aanvang van het onderzoek nog twee bolle akkerlichamen aanwezig. De oriëntatie van proefsleuven in deze zone werd specifiek aangepast om een dwarsdoorsnede van deze akkerlichamen te bekomen. In het profiel bleek dat de akkerlichamen opgeworpen waren met het bruingrijze kleiig pakket dat zich in het hele gebied bevindt. De greppels die de akkerlichamen flankeren doorsneden de onderliggende lagen. De flankerende perceelsgreppels zijn opgevuld met een kleilens en een brokkelige teelaarde van recente aard. Dit geeft aan dat de akkerlichamen ontstaan zijn wanneer het grootste deel van het afdekkende kleiige pakket reeds gevormd was. Indien het zandige alluviaal pakket ten vroegste in de 13e eeuw kan gedateerd worden en het afdekkende kleipakket vanaf die periode ontstaan is, kunnen de bolle akkerlichamen ten vroegste vanaf de late middeleeuwen gedateerd worden.

Tenslotte is gekozen om één proefsleuf aan te leggen op het zuidelijke gedeelte van perceel 576, die als werfzone werd gebruikt. Op het maaiveld was zichtbaar dat er reeds grote verstoringen in de bodem waren aangebracht, waarbij recent steenpuin dagzoomde. Het registreren van de bewaringstoestand in deze zone zou ook iets zeggen over de bewaringstoestand van de sporen onder perceel 575A, dat als parking werd gebruikt. De bewaring en bodemopbouw in proefsleuf 93 bleek grotendeels beroerd. De natuurlijke bodem zelf, indien deze niet verstoord was door recente vergravingen, was blauw tot groen verkleurd en sterk gecompacteerd. Er werden dan ook geen sporen aangetroffen.

Figuur 8: profielkolom in proefsleuf 93.

5 Conclusie en aanbevelingen

Er kan geconcludeerd worden dat het proefsleuvenonderzoek in combinatie met het eerder uitgevoerde cultuurhistorische en paleolandschappelijke onderzoek een beeld heeft geworpen op de menselijke activiteiten en impact op het gebied De Bunt.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat er in het onderzoeksgebied in beperkte mate sporen aanwezig zijn die kunnen verbonden worden aan zo wel antropogene als biologische activiteiten. De antropogene activiteiten beperken zich tot kuilen en greppels. De biologische activiteiten manifesteren zich in de vorm van mollengangen, windvallen, boomwortels, enz.

Qua bewaringstoestand kan een duidelijke opdeling gemaakt worden tussen de hogere en de lagere gedeelten van het terrein. In het hogere gedeelte zijn de sporen goed bewaard en goed leesbaar. Door de recente aard van de antropogene sporen is de aflijning hoofdzakelijk scherp en goed leesbaar. De aangetroffen sporen van menselijke oorsprong maken enkel deel uit van een uitgebreid netwerk van greppels, die tot doel hebben het gebied af te wateren en seizoenaal, onder controle van de mens, terug te bevoeien om de akkers vruchtbaar te houden. Dit systeem gaat terug tot de laat-middeleeuwse inpoldering van het gebied. De meeste van deze greppels zijn vandaag nog in gebruik, een aantal dichtgeslibde greppels werd in de sleuven aangetroffen. Het aardewerk dat in deze greppels en in de sporen werd aangetroffen, kan ten vroegste tot de late middeleeuwen teruggebracht worden. De meest diagnostische stukken geven een datering van de 15^e tot 17^e eeuw en de 20^e eeuw. Oudere sporen werden niet aangetroffen en vermoedelijk was het gebied tot in de 13^e eeuw een heel nat overstromingsgebied met een zandige opduiking, waarin seizoenaal activiteiten plaatsvonden. Het ven, dat in de ijzertijd kan geplaatst worden, getuigt hiervan. De afdekking van dit ven met een kleilaagje waarin zoetwaterslakken en detritus voorkomen, getuigen van een vernatting van het gebied. Vermoedelijk door een doorbraak van de Schelde in de 13^e eeuw is het gebied grondig veranderd. Niet alleen lijkt een groot deel van de zandige opduiking geërodeerd, maar is het hele gebied ook bedekt met een zandige en kleige afzetting. Deze doorbraak van de Schelde is ook de directe aanleiding geweest voor het systematisch bedijken en inpolderen van het gebied, waarbij door seizoenaal bevoeien van het terrein, door middel van greppels, zich een vruchtbare laag klei heeft afgezet. Het is tenslotte opvallend dat de Tielrodeveerwegel een landschappelijk element volgt, namelijk de overgang tussen de zandige opduiking en de nattere gronden in het zuidoosten van het onderzoeksgebied. Het digitaal hoogtemodel, dat opgemaakt is op basis van de opgemeten TAW-waarden (in elke sleuf is om de 12 à 15 m een hoogte opgemeten), geeft een duidelijke illustratie van deze topografische tweedeling van het terrein.

Indien het Tielrodeveer vanaf de 13e eeuw in het gebied aanwezig was, is het zeker niet ondenkbaar dat de Tielrodeveerwegel in dezelfde periode te dateren is en de laatste getuige is van een doorsteek van het gebied, van waaruit de mens zijn strijd tegen het water heeft aangevat. De Bunt heeft dus eerder een paleolandschappelijke waarde dan een archeologische waarde.

Aangezien geen duidelijke sporen van wonen, werken of begraven (uit de late middeleeuwen of ouder) zijn aangetroffen, andere dan landschappelijke elementen, is een vervolgonderzoek dan ook niet aangewezen.

Bij het verdere onderzoek van het gebied kan echter wel aandacht besteed worden aan de oude topografie, die onder de pakketten zand en klei bewaard kan zijn. Indien middels boringen in het gebied zandige opduikingen aanwezig blijken te zijn, waar erosie geen zware impact heeft gehad, kunnen hier nederzettingen verwacht worden. Men kan dan vooral denken aan de gebieden in westelijke en zuidwestelijke richting of de hoge gronden en zuid-gerichte flanken aan de overzijde van de Durme (bijv. gemeente Elversele). In de boorstalen dient dus extra aandacht besteed te worden aan de aan-of afwezigheid van veen en de afdekkende kleilagen met schelpen, aangezien dit wijst op de natte zones waarin de kans op het aantreffen van nederzettingscontexten klein is. Het is vooral op de hogere gronden en de opduikingen waar, indien het bodemprofiel bewaard is, er sites kunnen verwacht worden, voornamelijk uit de middeleeuwen en (indien podzolbodems bewaard zijn) de midden-steentijd.

Het is tijdens het onderzoek ook gebleken dat de boorcampagne van groot nut is geweest voor de interpretatie van de bodemopbouw tijdens het proefsleuvenonderzoek. Een datering van organische resten uit het veen konden als 'kapstok' worden gebruikt voor het aanleggen van de vlakken, aangezien aardewerk als dateerbaar element niet voorhanden was.

Door middel van verder uitgebreid booronderzoek kan licht geworpen worden op de oorspronkelijke topografie van het gebied.

6 Bibliografie

Bogemans F., Jacobs J., Meylemans E., Perdaen Y., Storme A. & Verdurmen I., 2009. *Paleolandschappelijk, archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek in het kader van het geactualiseerde Sigmaplan Sigma-Durmecluster, zone De Bunt.*, VIOE-rapport, Brussel.

De Groote K., 2008. *Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de – 16de eeuw).* Deel I., in: Relicta Monografieën 1, Brussel.

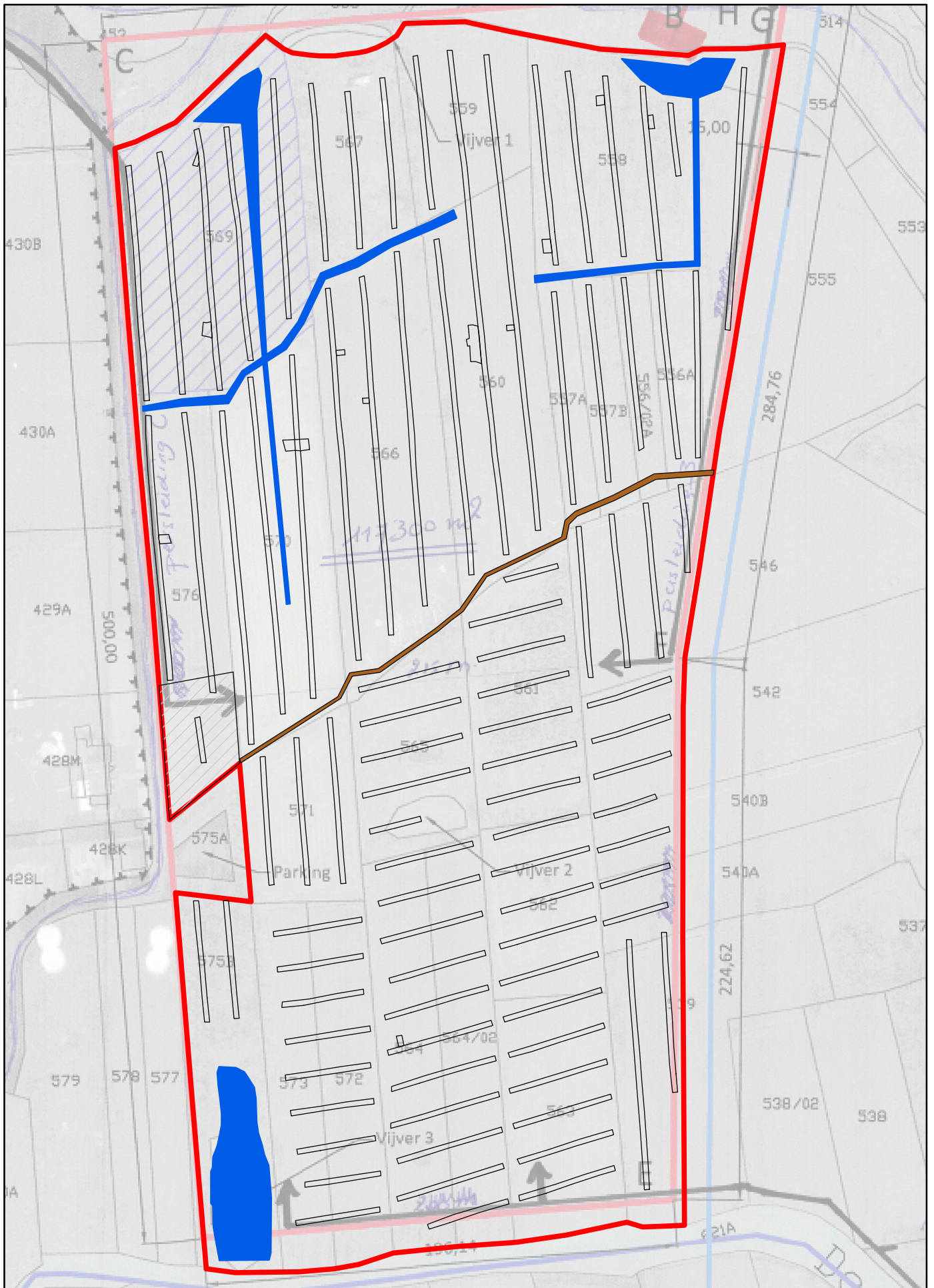
De Smaele B., Thuy A. & Pieters H., 2010. *Definitief archeologisch onderzoek te Verrebroek-Groothuiswijk*, in: Archeo-Rapport 3 (aDeDe archeologische rapporten), Gent.

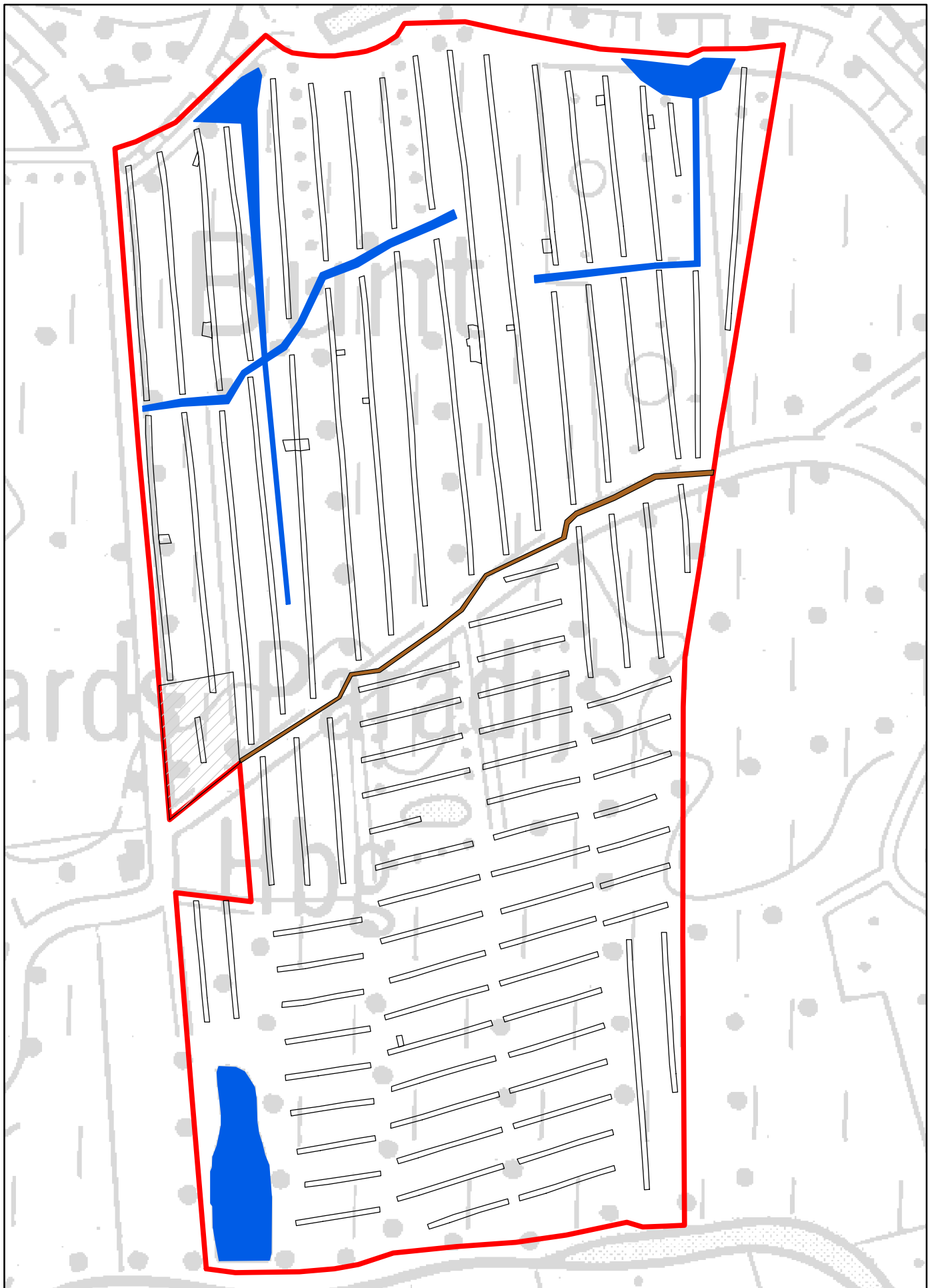
7 Lijst van afbeeldingen

Figuur 1: bolle akkerlichamen in het zuidoostelijke gedeelte van het terrein.	8
Figuur 2: profielkolom met een scherpe begrenzing tussen de kleiige afdekkende laag en de pleistocene zanden.	9
Figuur 3: profielkolom met een gepodzoliseerde bodem, afgedekt door een kleiig pakket.....	10
Figuur 4: geschematiseerde weergave van de bodemopbouw ter hoogte van het ven en de profielkolom op terrein.	12
Figuur 5: detailplan met sporen 007 en 013 tot 015.....	14
Figuur 6: de coupe op spoor 45.	15
Figuur 7: zogenaamde 'esgreppels' in het bodemprofiel.....	16
Figuur 8: profielkolom in proefsleuf 93.....	18

8 Lijst van bijlagen

- 1. Puttenplan A3**
- 2. Allesporenkaart A3**
- 3. Kadasterkaart met lokalisatie van de sleuven A4**
- 4. Topografische kaart met lokalisatie van de sleuven A4**
- 5. Digitaal Hoogtemodel A4**
- 6. Inventaris van de sporen**
- 7. Inventaris van de foto's**
- 8. Inventaris van de roerende archeologische objecten**
- 9. Verklaring afkortingen**

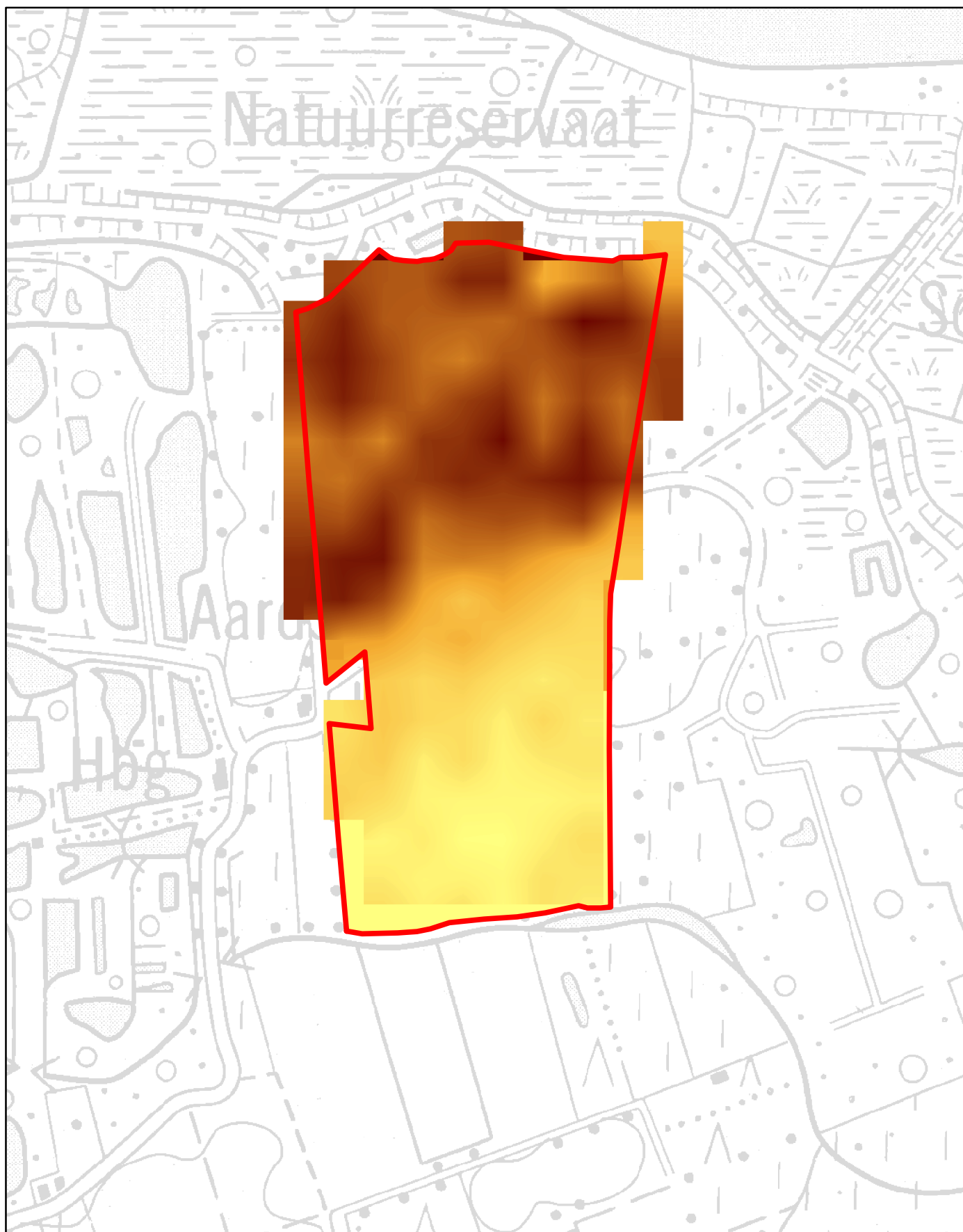

N

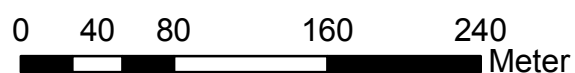
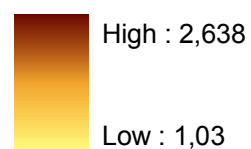
0 20 40 80 120 Meter

 Onderzoeksgebied

TAW

Value

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW	Vorm	Kleur	Vulling	Inclusies	Interpretatie	Datering	Foto nr.
			Lengte	Breedte	Diepte								
0001	1	1	210	63	27	2,39	LIN	BR	FZ	KBW, HK	greppel	x	3
0002	1	1	210	75	x	2,36	LIN	BR	FZ	x	windval	x	4-5
0003	1	1	210	81	x	2,32	LIN	BR	FZ	x	windval	x	4-5
0004	1	1	156	83	x	2,34	LIN	BR	FZ	x	windval	x	4+6
0005	2	1	210	341	x	2,11	LIN	BR	LFZ	KER,HK	greppel	17°E	7
0006	3	1	210	118	5	2,52	LIN	BR_GR	FZ	HK	natuurlijk ?	x	8
0007	3	1	2811	90	27	2,72	LIN	BR	FZ	HK	greppel	LME	9-10
0008	3	1	540	240	x	2,25	LIN	BR	FZ	HK, leisteen	greppel	19°E	12
0009	5	1	x	x	x	2,30	x	x	x	x	losse vondst SLX	x	x
0010	6	1	139	95	x	1,96	ARH	BR_ZW	FZ	HK	kuil ?	x	23
0011	6	1	50	46	2	2,25	RND	BR_GR	FZ	x	natuurlijk	x	24
0012	6	1	205	62	x	2,29	OVL	GR_WI	FZ	HK	windval	x	24
0013	6	1	172	51	x	2,71	OVL	BR	FZ	x	kuil	REC	25-26
0014	6	1	210	58	x	2,70	LIN	BR	FZ	HK	greppel ?	x	25-26
0015	6	1	210	890	x	2,66	RH	BE_BR	FZ	KBW,HK	geroerde bodem	x	25+27
0016	6	1	210	55	x	2,68	LIN	BR_GR	FZ	x	windval	x	28
0017	7	1	210	126	x	2,34	LIN	BR_GR	FZ	HK	greppel ?	x	29
0018	7	1	210	51	x	2,52	LIN	BR	FZ	HK	greppel ?	x	30
0019	7	1	210	103	x	2,55	LIN	BR_GR	FZ	KBW,HK	natuurlijk	x	30-31
0020	7	1	210	289	< 2	2,53	RH	BR	FZ	HK	verbruining	x	30-31
0021	7	1	210	137	10	2,43	LIN	GR_BR	FZ	HK	natuurlijk	x	30-31
0022	7	1	210	285	x	2,57	RH	BR	FZ	HK,KBW	greppel	REC	32
0023	8	1	63	48	< 2	2,26	OVL	GR	FZ	HK	nat. na schaven	x	33
0024	9	1	37	32	18	2,40	RND	GR_WI	FZ	HK	kuil	x	34
0025	10	1	210	56	x	2,26	LIN	GR_BR	FZ	HK	greppel	REC	35
0026	12	1	37	30	< 2	2,21	OVL	GR	FZ	x	nat. na schaven	x	38
0027	13	1	157	93	50	2,37	ORM	GR_BR	FZ	HK	houtschoolmeiler	LME	39
0028	13	1	146	76	20	2,47	ARH	BR_GR	FZ	HK	kuil	REC	40
0029	13	1	122	42	x	2,43	OVL	GR	FZ	HK	bodem windval	x	40
0030	13	1	1838	82	x	2,45	LIN	BR	FZ	x	greppel	x	40
0031	13	1	82	63	x	2,32	ARH	GR	FZ	HK	kuil	x	41+117

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW	Vorm	Kleur	Vulling	Inclusies	Interpretatie	Datering	Foto nr.
			Lengte	Breedte	Diepte								
0032	13	1	1499	50	x	2,27	LIN	GR_BR	FZ	x	greppel	x	42
0033	14	1	53	40	6	2,52	OVL	GR	FZ	HK	natuurlijk	x	43
0034	14	1	210	176	80	2,47	LIN	BR	FZ	x	greppel	REC	44
0035	18	1	210	85	x	1,97	LIN	GR_BR	FZ	HK	greppel	REC	45
0036	19	1	154	40	x	2,46	OVL	GR	FZ	x	kuil ?	x	46-47
0037	19	1	235	94	x	2,08	ORM	GR	FZ	HK,KBW,ijzerconcretie	windval	x	49
0038	19	1	123	115	x	2,15	ORM	GR	FZ	ijzerconcretie	windval	x	49
0039	19	1	372	40	x	2,25	LIN	GR_BR	FZ	KBW,HK	greppel ?	REC	50
0040	19	1	60	53	17	2,25	ARH	GR	FZ	x	kuil	x	51
0041	19	1	210	71	x	2,41	LIN	BR_GR	FZ	x	windval	x	52
0042	19	1	210	25	x	2,47	LIN	GR_BR	FZ	x	windval	x	55
0043	19	1	210	38	19	2,47	LIN	GR_BR	FZ	x	greppel	x	55
0044	19	1	32	27	x	2,52	RND	GR	FZ	HK	mollengangen	x	56
0045	19	1	131	87	17	2,40	ARH	GR_ZW	FZ	HK	houtschoolmeiler	LME	55
0046	20	1	210	24	x	2,06	LIN	GR_BL	FZ	HK,KBW	greppel	x	57
0047	20	1	28	22	< 2	2,33	RND	GR	FZ	HK	natuurlijk	x	58
0048	20	1	32	23	x	2,28	OVL	GR	FZ	HK	natuurlijk	x	58
0049	20	1	23	23	x	2,35	RND	GR	FZ	HK	natuurlijk	x	58
0050	20	1	210	56	x	2,14	LIN	GR_BR	FZ	x	greppel ?	x	59
0051	21	1	146	116	< 2	2,11	ARH	ZW	FZ	HK	houtschoolmeiler	x	60
0052	23	1	210	116	x	2,34	LIN	GR_BR	FZ	HK	greppel	x	61
0053	24	1	210	154	x	2,32	LIN	GR_BR	FZ	HK	greppel	x	62
0054	24	1	254	158	x	2,40	ORM	BE_ZW	FZ	HK	houtschoolmeiler?	x	63
0055	25	1	210	268	x	2,30	LIN	BR_GR	FZ	HK	greppel	x	64
0056	25	1	210	87	x	2,17	LIN	BR_GR	FZ	HK	greppel	x	64
0057	26	1	210	28	x	1,93	LIN	BR_GR	KZ	x	greppel	x	65
0058	26	1	1689	230	35	2,10	ORM	BR_GR	KLEI	x	zonk	x	66
0059	26	1	210	270	x	2,33	ORM	BR	KZ	HK, KBW, MET	greppel	15°E	67
0060	29	1	210	460	x	2,11	ORM	BR	KZ	HK, KBW, MET, KER	greppel	15°E	68
0061	32	1	210	x	x	1,56	ORM	ZW	VN	ORG	ven	IJZ	74
0062	34	1	210	140	x	1,59	LIN	GR	FZ	x	greppel	LME	74

Spoor	WP	Vlak	Afmetingen (cm)			TAW	Vorm	Kleur	Vulling	Inclusies	Interpretatie	Datering	Foto nr.
			Lengte	Breedte	Diepte								
0063	34	1	210	110	x	1,39	LIN	GR	FZ	x	greppel	LME	75
0064	10	1	150	107	x	2,17	ORM	GR	FZ	HK	nat. na schaven	x	70
0065	10	1	210	220	x	1,96	ORM	BR	FZ	KBW, KER	zonk	15°E	71
0066	11	1	210	168	x	2,28	LIN	BR_GR	FZ	HK	greppel ?	x	72
0067	13	1	3908	66	x	2,16	LIN	BR_GR	FZ	x	greppel	x	73
0068	68	1	715	140	21	1,11	LIN	BR	KLEI	KBW	greppel	LME	94
0069	92	1	125	68	20	1,71	ARH	GR	KZ	ORG	kuil	x	108
0070	19	1	76	48	15	2,50	OVL	GR	FZ	HK	kuil	x	109

N°	Sporen	WP	Vlak	Windr.	Overzicht	Profiel	Info/beschrijving	Datum
0001	x	1	1	N	x		Recente verstoring	12/03/2012
0002	x	1	1	N	x		Recente verstoring + uitwaseming huidige greppel	12/03/2012
0003	001	1	1	Z	x		Sp 001 + uitwaseming	12/03/2012
0004	002 - 004	1	1	N	x			12/03/2012
0005	002 - 003	1	1	O	x			12/03/2012
0006	004	1	1	W	x			12/03/2012
0007	005	2	1	N	x		LV SLX	12/03/2012
0008	006	3	1	N	x			12/03/2012
0009	007	3	1	N	x		Sp 007 in bocht?	12/03/2012
0010	007	3	1	N	x		Sp 007 waar deze in zink verdwijnt	12/03/2012
0011	x	3	1	NO		x	Zonk/ podsolbodem	12/03/2012
0012	008	3	1	N	x		GRE 008 = GRE 005	12/03/2012
0013	x	1	1	W		x	Profiel 1 (begin proefsleuf, Z)	13/03/2012
0014	x	1	1	W		x	Profiel 1 met aanduiding lagen	13/03/2012
0015	x	1	1	W		x	Profiel 2	13/03/2012
0016	x	1	1	W		x	Profiel 2 met aanduiding lagen	13/03/2012
0017	x	2	1	W		x	Profiel 3 (begin proefsleuf, Z)	13/03/2012
0018	x	2	1	W		x	Profiel 3 met aanduiding lagen	13/03/2012
0019	x	3	1	O		x	Profiel 4 in zink	13/03/2012
0020	x	3	1	O		x	Profiel 4 met aanduiding lagen	13/03/2012
0021	x	5	1	O		x	Profiel 5 thv Sp 005	13/03/2012
0022	x	5	1	O		x	Profiel 5 met aanduiding lagen	13/03/2012
0023	010	6	1	W	x			13/03/2012
0024	011 - 012	6	1	N	x			13/03/2012
0025	013 - 015	6	1	N	x			13/03/2012
0026	013 - 014	6	1	N	x			13/03/2012
0027	015	6	1	Z	x			13/03/2012
0028	016	6	1	N	x			13/03/2012
0029	017	7	1	Z	x			13/03/2012
0030	018 - 021	7	1	Z	x			13/03/2012

N°	Sporen	WP	Vlak	Windr.	Overzicht	Profiel	Info/beschrijving	Datum
0031	019 - 021	7	1	Z	x			13/03/2012
0032	022	7	1	Z	x			13/03/2012
0033	023	8	1	Z	x			13/03/2012
0034	024	9	1	N		x		13/03/2012
0035	025	10	1	Z	x			13/03/2012
0036	x	11	1	N	x		Esgreppels (N)	15/03/2012
0037	x	11	1	N	x		Esgreppels (midden)	15/03/2012
0038	026	12	1	Z	x			15/03/2012
0039	027	13	1	Z	x			15/03/2012
0040	028 - 030	13	1	N	x		GRE 030 + 2 KL	15/03/2012
0041	031	13	1	N	x			15/03/2012
0042	032	13	1	N	x			15/03/2012
0043	033	14	1	W/N	x			15/03/2012
0044	034	14	1	N	x			15/03/2012
0045	035	18	1	N	x			15/03/2012
0046	036	19	1	W	x			15/03/2012
0047	036	19	1	Z		x		15/03/2012
0048	x	19	1	N(O)	x		Zonk met podsol	15/03/2012
0049	037 - 038	19	1	N	x			15/03/2012
0050	039	19	1	N	x			15/03/2012
0051	040	19	1	W	x			15/03/2012
0052	041	19	1	W	x			15/03/2012
0053	042 - 043	19	1	N	x			15/03/2012
0055	042 - 043 + 045	19	1	N	x			16/03/2011
0056	044	19	1	N	x			16/03/2012
0057	046	20	1	N	x			16/03/2013
0058	047 - 049	20	1	N	x			16/03/2014
0059	050	20	1	N	x			16/03/2015
0060	051	21	1	N	x			16/03/2016
0061	052	23	1	N	x			16/03/2012

N°	Sporen	WP	Vlak	Windr.	Overzicht	Profiel	Info/beschrijving	Datum
0062	053	24	1	N	x			16/03/2012
0063	054	24	1	N	x			16/03/2012
0064	055 - 056	25	1	N	x			16/03/2012
0065	057	26	1	N	x			16/03/2012
0066	058	26	1	N	x		Ven	16/03/2012
0067	059	26	1	N	x			16/03/2012
0068	060	29	1	N	x			16/03/2012
0069	061	32	1	W		x	Profiel proefsleuf: venig pakket (Sp 061 ven)	16/03/2012
0070	065	10	1	N	x			20/03/2012
0072	066	11	1	N	x			20/03/2012
0073	067	13	1	N	x			20/03/2012
0074	061 - 062	34	1	Z	x			20/03/2012
0075	063	34	1	W	x			20/03/2012
0076	x	2	1	W		x	Profiel 6 (midden v sleuf)	20/03/2012
0077	x	2	1	W		x	Profiel 6 met aanduiding lagen	20/03/2012
0078	x	3	1	O		x	Profiel 7 (midden v sleuf/zonk)	20/03/2012
0079	x	3	1	O		x	Profiel 7 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0080	x	4	1	W		x	Profiel 8 (midden v sleuf)	20/03/2012
0081	x	4	1	W		x	Profiel 8 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0082	x	6	1	O		x	Profiel 9 (midden v sleuf/zonk)	20/03/2012
0083	x	6	1	O		x	Profiel 9 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0084	x	7	1	O		x	Profiel 10 (midden v sleuf/zonk)	20/03/2012
0085	x	7	1	O		x	Profiel 10 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0086	x	8	1	O		x	Profiel 11 (ten N v midden v sleuf)	20/03/2012
0087	x	8	1	O		x	Profiel 11 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0088	xx	9	1	W		x	Profiel 12 (kwart v sleuf, Z)	20/03/2012
0089	x	9	1	W		x	Profiel 12 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0090	x	10	1	W		x	Profiel 13 (midden v sleuf/windval)	20/03/2012
0091	x	10	1	W		x	Profiel 13 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0092	x	11	1	O		x	Profiel 14 (midden v sleuf/esgreppels)	20/03/2012

N°	Sporen	WP	Vlak	Windr.	Overzicht	Profiel	Info/beschrijving	Datum
0093	x	11	1	O		x	Profiel 14 met aanduiding van lagen	20/03/2012
0094	068	68	1	W	x	x	GRE 068 met coupe	22/03/2012
0095	x	12	1	O		x	Profiel 15 (ten Z v Sp 026 + verstoring)	22/03/2012
0096	x	12	1	O		x	Profiel 15 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0097	028	13	1	W		x	Profiel 16	22/03/2012
0098	028	13	1	W		x	Profiel 16 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0099	034	14	1	O		x	Profiel 17 GRE	22/03/2012
0100	034	14	1	O		x	Profiel 17 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0101	037	19	1	O		x	Profiel 18 KL	22/03/2012
0102	037	19	1	O		x	Profiel 18 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0103	x	20	1	O		x	Profiel 19 (midden v sleuf)	22/03/2012
0104	x	20	1	O		x	Profiel 19 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0105	x	29	1	O		x	Profiel 20	22/03/2012
0106	x	29	1	O		x	Profiel 20 met aanduiding van lagen	22/03/2012
0107	068	68	1	O		x	GRE 068 met bodemprofiel	23/03/2012
0108	069	92	1	O	x		KL	23/03/2012
0109	070	19	1	N	x		KL 070 + Sp 041 - 043 op achtergrond	23/03/2012
0110	045	19	1	N		x	KL = houtskoolmeier	23/03/2012
0111	043	19	1	NO		x	GRE + profiel	23/03/2012
0112	001	1	1	O		x	GRE + profiel	26/03/2012
0113	007	3	1	N		x	GRE	26/03/2012
0114	011	6	1	N		x	Wortelzak	26/03/2012
0115	024	9	1	N		x		26/03/2012
0116	027	13	1	N		x	Kwadrant B - D	26/03/2012
0117	031	13	1	ZW		x		26/03/2012
0118	033	14	1	W		x		26/03/2012
0119	040	19	1	Z		x		26/03/2012
0120	070	19	1	Z		x		26/03/2012
0121	049	20	1	Z		x		26/03/2012
0122	x	24	1	W		x	Profiel 21	26/03/2012

N°	Sporen	WP	Vlak	Windr.	Overzicht	Profiel	Info/beschrijving	Datum
0123	x	26	1	O		x	Profiel 22	26/03/2012
0124	069	92	1	O		x	Coupe	26/03/2012
0125	x	35	1	O		x	Profiel 23 (aanzet zonk/ven/Sp 061)	26/03/2012
0126	x	37	1	Z		x	Profiel 24 (ven met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0127	x	42	1	ZO		x	Profiel 25 (ven met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0128	x	43	1	O		x	Profiel 26 (ven met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0129	x	77	1	Z		x	Profiel 27 (verbruinde bodem met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0130	x	76	1	Z		x	Profiel 28 (verbruinde bodem met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0131	x	46	1	Z		x	Profiel 29 (verbruinde bodem met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0132	x	60	1	Z		x	Profiel 30 (uitgeloogde bodem met afdekkende pakketten)	27/03/2012
0133	x	90	1	O		x	Profiel 31 (afgedekte bodem)	27/03/2012
0134	x	83	1	Z		x	Profiel 32 (afgedekte bodem + KER)	27/03/2012
0135	x	79	1	Z		x	Profiel 33 (bolle akker)	27/03/2012
0136	x	93	1	W		x	Profiel 34 (verstoorde bodem)	27/03/2012

Inventarisnr.	WP	Spoor	Vlak	Kwadrant	Profiel	Laag	Materiaalcategorie	Aantal	Datering	Opmerking (tekeningnummer, beoogd onderzoek, ...)
001	10	65	1	x	x	1	aardewerk	3	15eE	1 fragment verweerd grijs
002	83	-	1	x	x	1	aardewerk	2	20eE	x
003	29	60	1	x	x	1	aardewerk	1	15eE	hengselpot
004	3	7	1	x	x	1	aardewerk	1	LME	sterk verweerd randfragment grijs aardewerk
005	3	-	1	x	x	2	aardewerk	1	LME	x
006	90	-	1	x	x	1	aardewerk	1	20eE	x
007	2	5	1	x	x	1	aardewerk	2	17eE	1 fragment bouwkeramiek
008	11	-	1	x	x	1	aardewerk	5	17eE	uit esgreppels
009	5	9	1	x	x	1	Silex	1	x	kleine kling

Verklaring Afkortingen

CODE	VORM
RH	Rechthoekig
ARH	Afgerond RH
VH	Veelhoek
TRP	Trapezium
VK	Vierkant
PLL	Parallelogram
RND	Rond
OVL	Ovaal
LIN	Lineair
ORM	onregelmatig
XXX	Onbekend

CODE	KLEUR
BE	Beige
BL	Blauw
BR	Bruin
GE	Geel
GN	Groen
GR	Grijs
OR	Oranje
PA	Paars
RO	Rood
WI	Wit
ZW	Zwart

CODE	CATEGORIE
BOT	Bot
GLS	Glas
KBW	Bouwaardewerk
KER	Aardewerk
KHL	Huttenleem
KPY	Kleipijp
KSC	Sculpturen
LEE	Leer
MHK	Houtskool
MHT	Houtmonster
MPL	Pollenmonster
MTL	Metaal
MZV	Zadenmonster
HOU	Hout
SLK	Produktieslakken
SLX	Vuursteen
STN	Natuursteen
TEX	Textiel
TOU	Touw
XXX	Overig

CODE	SEDIMENT
ZF	fijn zand
ZMF	matig fijn zand
ZMG	matig grof zand
ZG	Grof zand
ZL	Lemig zand
ZK	kleiig zand
LS	siltige leem
LZ	zandige leem
KL	lichte klei
KZ	zwarte klei
KLZ	lichte zanderige klei
KZZ	zwarte zanderige klei
VN	veen
GND	grind
U	uitgeleegd
B	verbruind
H	humeus
L	licht
S	Sterk

CODE	INSLUITSEL
AS	As
AW	Aardewerk
BMR	Botanische resten
BOT	Bot
BR	Brons
BS	Baksteen
BTO	Onverbrand bot
BTV	Verbrand bot
COP	Coproliet
FE	Ijzer/oer
FF	Fosfaat
GL	Glas
HK	Houtskool
HL	Hutteleem
HT	Hout
HUM	Humus
INH	Inhumatie
KI	Kiezel
KL	Kleibrokken
LR	Leer
MET	Metaal
MG	Mangaan
NS	Natuursteen
SC	Schelp
SL	Slakken/sintels
SLX	Vuursteen
VKL	Verbrande klei/leem
ZO	Zoden/plaggen

CODE	SPOOR
AWC	Aardewerkconcentratie
BES	Beschoeiing
BPT	Beerput/beerkuil
BRL	Brandlaag
DPR	Depressie
GBU	Bustum
GCR	Crematiegraf
GDI	Dierbegraving
GIN	Inhumatiegraf
GRA	Gracht
GRE	Greppel
HA	Haard
HAK	Haardkuil
HUK	Hutkom
KEL	Kelder
KGO	Ovale kringgreppel
KGR	Ronde kringgreppel
KGV	Vierkante kringgreppel
KL	Kuil
KS	Karrespoor
LAT	Latrine
LO	Ophogingslaag
LS	Stortlaag
MU	Muur
NAT	Natuurlijke verstoring
OV	Oven
PGK	Paalkuil met paalgat
PK	Paalkuil
PRI	Palenrij
PS	Ploegspoor
PST	Potstal
REC	Recente verstoring
SIL	Silo
SS	Spitspoor
STC	Steenconcentratie
STG	Standgreppel
VLR	Vloer
WAK	Waterkuil
WAP	Waterput
WDR	Drenkker
WG	Weg
WL	Wal

aDeDe